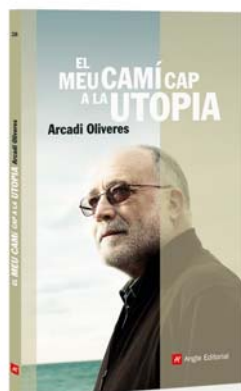

Les cròniques vitals d'un referent dels moviments socials

Un repàs en primera persona dels moments clau que han marcat els camins d'Arcadi Oliveres

Un retrat per entendre la influència i el pes que ha tingut Oliveres en el moviment altermundista

TÍTOL: El meu camí cap a la utopia

AUTORS: Arcadi Oliveres

COL·LECCIÓ: Fil d'Ariadna, 28

NOMBRE DE PÀGINES: 144

(amb plec interior de fotos)

FORMAT: 14,5 x 23 cm

PREU (AMB IVA): 17,5 euros

DATA PUBLICACIÓ: 25 de març

Després d'escriure *Contra la fam i la guerra* (on desemmascarava els interessos que s'amaguen darrere els dos grans problemes d'aquest món: la fam i la guerra) i de proposar alternatives viables en *Un altre món*, Arcadi Oliveres s'endinsa en *El meu camí cap a la utopia* en aquelles anècdotes i vivències que d'alguna manera l'han marcat a l'hora de traçar el seu ideari i les seves lluites personals. I fa una repassada a alguns episodis viscuts en família i a l'escola, a episodis que tenen a veure amb la vida política, amb les utopies, amb la cooperació i amb les llibertats assolides o encara en procés.

Els camins que una persona pren a la vida sovint tenen a veure amb els episodis que l'han marcat més. Arcadi Oliveres va créixer en un entorn familiar amb idees progressistes i pacifistes i més tard va estudiar amb professors d'esperit republicà i sindicalista. De jove va formar part del Sindicat Democràtic d'Estudiants, en plena clandestinitat durant el règim franquista, i va participar en la famosa Caputxinada, mentre anava refermant el seu compromís en defensa de la democràcia i de les llibertats. La seva implicació social va anar en augment fins a militar en entitats i organitzacions capdavanteres en la defensa dels drets humans, com Justícia i Pau, de la qual és president.

Arcadi Oliveres és avui un referent en els moviments socials que lluiten per un altre món o que reclamen alternatives i noves opcions dins l'actual procés de globalització. La seva paraula, i sobretot la seva veu, s'han convertit en una arma poderosa per desmuntar els discursos oficials. A Arcadi Oliveres se'l coneix per les xerrades que fa arreu i d'una manera ben activa i per la seva participació en manifestacions altermundistes.

Dividit en sis capítols (FAMÍLIA I FORMACIÓ / UTOPIES? / LA LLUITA PELS DRETS I LES LLIBERTATS / LA COOPERACIÓ / POLÍTICA / (IN)SEGURETAT?), el llibre s'acompanya d'un plec central de fotos que il·lustren alguns dels episodis que s'hi expliquen o que d'alguna manera completen la informació. Un llibre per entendre per què l'Arcadi Oliveres és avui qui és.

Recull de vivències i anècdotes que apareixen en el llibre

Els vint-i-cinc anys del 0,7%

PEU DE FOTO: Entitats com Justícia i Pau van ser de les pioneres a engegar campanyes que encara avui perduren. A la foto, un moment del recompte de la recollida de firmes pel 0,7% a la seu de

Justícia i Pau l'any 1982. D'esquerra a dreta, l'aleshores president de l'entitat, Joan Gomis; Arcadi Oliveres, i els dos secretaris del moment de l'entitat, Paquita Conejero i Joan Manel Romani.

El 1981 Justícia i Pau va començar la campanya perquè el govern destinés el 0,7% del seu producte interior brut (PIB) al tercer món. Un cop vam tenir l'estudi fet, el vam donar als diputats de les diferents formacions polítiques i els vam demanar que ho incloguessin en el seu programa electoral. Ens van dir tots que sí. Van firmar un document en què es comprometien, si obtenien representació, que en un termini raonable però breu de temps el Parlament aprovaria el 0,7% del PIB per al tercer món. La rúbrica la van posar l'octubre de 1982. Aquell mateix mes hi va haver les eleccions generals, que van donar el govern al partit socialista, encapçalat per Felipe González. A més a més, en González havia proclamat ministres dos catalans: l'Ernest Lluch i en Narcís Serra, que s'havien emportat una part del seu equip cap a Madrid. Entre aquestes persones que van anar a treballar als ministeris, hi havia un company meu de facultat amb qui havia corregut davant la policia franquista. Li van donar un càrrec força important al ministeri d'Hisenda i s'encarregava de l'elaboració dels pressupostos. Com que nosaltres estàvem en la campanya del 0,7% i ell estava amb els pressupostos, em va semblar adient anar-lo a veure i recordar-li què havien promès en el seu programa electoral.

Així doncs, aprofitant un viatge a Madrid, vaig anar al Ministeri d'Hisenda. S'ha de dir que no tenia cita prèvia i el responsable de la recepció es va escandalitzar bastant. Em va comentar: «Pero este señor es un alto cargo, ¿tiene usted audiencia?, pues no puede entrar». Però vaig insistir i, al final, el meu amic va baixar. Ens vam abraçar i després li vaig explicar que estava impulsant la campanya del 0,7%. Em va comentar que aquests assumptes els tractava un altre despatx, vam estar parlant i, finalment, es va sincerar. Em va mirar als ulls i em va dir: «Escolta, Arcadi, com pot ser que encara estiguis amb les utopies de fa vint anys?». Les corredisses davant la policia havien estat als anys seixanta, havien passat més de vint anys, i vaig pensar que la reacció potser era raonable, però, en tot cas, ben trista.

Ara és el 2008. Han passat més de vint-i-cinc anys i encara no han complert el compromís electoral que van fer el 1982. Quan vam demanar explicacions ens van dir que allà posava en un termini raonable de temps, però no especificava quant. Ens van explicar que, en la vida política, es fan aquestes coses de no dir ni la quantitat ni especificar calendaris. Així, no s'enganxen els dits.

A sota: Arcadi Oliveres participant en una de les xerrades celebrades el gener de 2008 dins els actes programats al Fòrum Social Català.

(Apartat: La lluita pels drets i llibertats)

La pena de mort: l'afusellament de Txiki

(...) Després d'en Puig Antich hi va haver cinc execucions més. No per garrot vil, sinó que aquests últims els van afusellar. Entre ells hi havia un xicot, resident a Barcelona, en Juan Paredes Manot,

que també se'l coneixia amb el sobrenom de Txiki perquè era més aviat menut.

Els que formàvem part de la campanya en contra de la pena de mort ens vam reunir a la seu de Justícia i Pau. Vam estar-hi fins a les tres de la matinada. Fins i tot vam trucar al Vaticà en un últim intent, perquè pensàvem que era l'únic a qui Franco escoltaria. El Papa, que en aquell moment era Pau VI, va trucar al palau del Pardo. Franco no s'hi va posar, qui va contestar al telèfon va ser el seu secretari, i li va etzibar: «a su Excelencia no se le llama a las tres de la madrugada, aunque sea el Papa de Roma», i va penjar el telèfon.

L'endemà, a les vuit del matí, hi hagué execucions a Madrid, a Bilbao i al cementiri de Collserola, així ja tenien la tomba a prop. Nosaltres vam quedar, com que no es podia fer res més, que ens trobaríem amb els advocats, Marc Palmés i Magda Oranich (ells tenien dret a presenciar l'execució), l'endemà a les deu del matí al Col·legi d'Advocats. Palmés i Oranich van arribar amb la cara desencaixada. Portaven unes quantes bales a la mà. Quan s'afusella algú cauen moltes bales. Ells van tenir la paciència de recollir-les del costat del cos del Txiki com a mostra i testimoni de l'execució. Ens van explicar que, dels cinc o sis que formaven l'escamot d'afusellament, n'hi havia un que no tenia l'arma carregada –que no sabien qui era– només hi havien posat pólvora perquè fes el retrocés en disparar. Així, els que formaven part de l'escamot podien tenir la consciència tranquil·la, perquè cadascú podia pensar que era ell qui tenia l'arma descarregada, i que, per tant, la seva arma no havia matat el Txiki. Tot plegat demostra la perversió demencial dels botxins i del govern de Franco.

Es va organitzar el funeral per a l'endemà al mateix cementiri de Collserola. El dia del funeral la policia va carregar contra tothom. Érem unes quinze mil persones. Anaven damunt dels cavalls i arrasaven tot el que trobaven al seu pas. No hi ha res que m'hagi aterrit tant com un policia dalt d'un cavall. Arran d'aquesta execució, els governs europeus van trencar les relacions diplomàtiques amb Espanya. El primer ministre d'Holanda, Joop Den Uil, va baixar al carrer amb una guardiola per recollir diners per derrocar el general Franco. I Franco com va reaccionar? Doncs va trucar als seus amics, perquè organitzessin una manifestació a la Plaza de Oriente de Madrid. Ell va sortir al balcó, acompanyat de l'aleshores príncep Joan Carles, i es va constipar. A partir d'aquell moment va passar a mans de l'equipo médico habitual i un mes i mig més tard va morir. Des d'aquella nit de 1975 en què van afusellar el Txiki, cada 26 de setembre dormo malament. Ja fa trenta anys, suposo que és per autosuggestió.

Arcadi Oliveres en la lectura de diversos manifestos en l'acte de cloenda de les activitats del Fòrum Social Català (2008).

(apartat política)

L'Esquerra de l'Eixample

L'any 1972 vam fundar l'associació de veïns del meu barri, l'Esquerra de l'Eixample. En aquell moment el moviment veïnal tenia molta força. (...) Per tal d'evitar problemes amb Govern Civil a la hora de redactar el document de constitució de l'associació de veïns, vam fer una cosa molt senzilla: copiar els estatuts d'una altra associació de veïns que ja estava legalitzada. Fins i tot, per ser encara més prudents i evitar qualsevol problema amb el govern franquista, vam voler posar, com a primers peticionaris de la sol·licitud, persones representatives del barri. Al cap i a la fi, nosaltres acabàvem de sortir de la universitat i no ens coneixia ningú. Vam col·locar-hi l'escriptora Maria Aurèlia Capmany, en Frederic Rahola, que va acabar sent el primer Síndic de Greuges de Catalunya, i l'escriptor Josep Maria Espinàs.

La sorpresa va ser que la resposta a la petició que ens va donar Martín Villa va ser «denegado». Vam anar a veure Martín Villa i ens va dir: «de ustedes a mi no me preocupan los estatutos, me preocupa el nombre, porque se llaman de la Izquierda del Ensanche». Li vam contestar que era una qüestió de geografia, però ell va insistir: «No, pero ustedes se llaman de la izquierda, si le cambian el nombre les aprobaré la asociación». Vam dir-li que no podíem canviar el nom, perquè aquest barri feia cent anys que es deia l'Esquerra de l'Eixample, i ell va donar l'últimàtum: «Pues no se lo apruebo».

(...) Així doncs, va ser l'última associació de veïns de Barcelona que es va legalitzar. Després, a Martín Villa el van fer president d'Endesa. Com que no estàvem legalitzats, vam fer una de les trampes típiques de l'època franquista. Vam aprofitar una associació, que ja existia i que es deia Amics de la Ciutat, i vam crear els Amics de la Ciutat-Secció Esquerra de l'Eixample. Amb aquest nom vam llogar el nostre local, al carrer d'Aragó, fins que fa sis o set anys el propietari es va adonar que el local estava llogat a nom d'Amics de la Ciutat-Secció Esquerra de l'Eixample, que en realitat era Associació de Veïns Esquerra de l'Eixample, i ho va aprofitar per fer mobbing immobiliari i fer fora l'associació. Aquestes són algunes de les conseqüències de la decisió del senyor Martín Villa.

(apartat inseguretat)

Atrapar un mentider

A finals dels vuitanta vam fer una campanya en contra de la venda d'armes. A Justícia i Pau ens semblava absolutament escandalós que el govern socialista de Felipe González vengués armes a Xile, que en aquell moment era una dictadura encapçalada pel militar Augusto Pinochet. Una emissora de ràdio ens va convidar a explicar què estàvem denunciant. Havia de ser un debat entre un diputat socialista de Madrid i jo. Vaig començar a retreure al diputat que venguessin armes a Pinochet. El diputat es limitava a dir cada vegada que jo intervenia: «este señor miente, este señor miente, este señor miente, este señor miente», i no sortia d'aquí. I com a tot argument deia: «usted está mintiendo porque en ninguna estadística del Ministerio de Comercio podrá usted ver ninguna venta de armas españolas a Chile». I tenia raó, perquè en Felipe González havia tingut el desvergonyiment de declarar secretes les vendes i així evitava que es comptabilitzessin a la llista de les exportacions. Bé, el programa va acabar molt malament.

No obstant, a Londres, hi ha l'Institut d'Estudis Estratègics, que no és pas d'esquerres, sinó més aviat al contrari. Aquest Institut publica el Military Balance, que és un llibre en què es detalla, país per país, l'exèrcit de què disposa, el nombre d'helicòpters, els carros de combat, les fragates, els portaavions, els míssils... Aquesta és tan sols una part. En una segona part s'explica quines han estat les principals operacions de compravenda d'armes que s'han produït en el món l'any anterior. I resulta que el ministeri espanyol de Defensa publica cada any la traducció castellana del Military Balance anglès, però es limita a agafar-lo, a donar-lo a algú que els el tradueixi, els el tradueix i el publica. Doncs en el Military Balance traduït a l'espanyol s'especificaven totes les vendes espanyoles a Pinochet que el mateix diputat del PSOE s'esforçava tant a dir que no existien. És ben curiós que ell negués una informació que el mateix ministeri publicava en la versió espanyola del Military Balance.